

DRUŽBA, 5. razred

UČNA TEMA: Dinarska podolja

POTEK URE

Podolja so nižje pokrajine v dinarskem svetu.
Ležijo v smeri od SZ proti JV.

Med večja podolja sodijo NOTRANJSKO, RIBNIŠKO – KOČEVSKO in DOLENJSKO PODOLJE.

Po podoljih potekajo glavne prometne poti, ceste in železnice. Večja naselja so v kraških poljih. Navadno se po mestu imenuje tudi polje – PLANINSKO POLJE, CERKNIŠKO, RIBNIŠKO, KOČEVSKO POLJE.

Čudesa naših kraških polj je svetu že pred 300 leti predstavil J.V. Valvasor. Kot posebno redkost je opisal presihajoče CERKNIŠKO JEZERO.

Na vzhodnem robu dinarskega sveta leži NOVO MESTO, največji kraj tega dela Slovenije. Mesto je nastalo ob vijugi reke Krke.

Novo mesto je pomembno središče JV Slovenije. Tam so številne srednje šole ter nekateri oddelki visokih šol ter velika bolnišnica. Dobro sta razviti kulturna in športna dejavnost. V mestu je pomembna industrija, vodilni podjetji sta tovarna zdravil Krka in tovarna avtomobilov Revoz.

Večja kraja sta še Kočevje in Postojna.

Kočevje

Postojna je nastala ob pomembni prometni poti iz notranjosti Slovenije proti morju. Prometne poti so Postojnčani izkoristili za razvoj turizma. Zelo obiskana je Postojnska jama.

Na prisojnih pobočjih rastejo vinogradi. Osrednji nižji predeli so najugodnejši za živinorejo. Simbola Bele krajine sta breza in bela belokranjska noša.

Vinogradi v Beli krajini pokrivajo skorajda vsa prisojna pobočja gričev.

Posebnost bele krajine so tudi STELJNIKI – skromen brezov gozd s praprotnjo, ki so jo kosili za nastiljanje živini (za steljo). Od tod tudi ime steljniki.

V Beli krajini, pokrajini na JV Slovenije, sta največja in najpomembnejša kraja Metlika in Črnomelj.

Metlika

Črnomelj – gospodarsko in kulturno središče Bele krajine.

V Beli krajini so še vedno ohranjeni ljudski običaji, kot sta kresovanje in jurjevanje.

Kresovanje označuje prehod iz pomladi v poletje in začetek daljšanja dne ("O kresi se dan obesi"). Mnogi menijo, da se je ohranilo iz časov, ko so turški konjeniki prek Bele krajine vdirali globlje na slovensko ozemlje.

Jurjevanje je ostanek poganskega običaja ob začetku pomladanskih poljedelskih in vinogradniških del. Na nekdanji pastirski praznik,

ko so gnali živino na pašo (24. april), so vodili v zelenje oblečenega človeka od hiše do hiše, zbirali darove in s čaranjem odganjali bolezen od živine. Danes ob tem prazniku nastopajo posebne skupine v narodnih nošah in privabljajo v belo krajino turiste.

praznovanje Zelenega Jurija v Črnomlju

Dinarska podolja in Bela krajina so mnogo bolj poseljene pokrajine kot visoke planote. Že od nekdaj je bilo življenje ljudi povezano s predelavo lesa.

Tudi danes je najpogostejša lesna industrija, čeprav so v mestih tudi druge vrste industrije (elektrotehnična, kemična, kovinska, živilska,..). V kmetijstvu je najpomembnejša živinoreja, saj je zelo malo ravnega sveta in zato je svet primernejši za pašnike in travnike.

ZAPIS V ZVEZEK

DINARSKA PODOLJA

Kraška polja in uvale oblikujejo podolja. Po njih peljejo ceste in železnice, tu so nastala večja naselja. Predelava lesa in živinoreja sta značilni gospodarski dejavnosti. Nizka in uravnana kraška Bela krajina je odprta proti Panonski nižini. Zanja sta značilna vinogradništvo in živinoreja. V Beli krajini so se še danes obdržali stari običaji – kresovanje in jurjevanje. Značilnosti Bele krajine so bele breze in bela narodna noša.

Nizke dinarske pokrajine so veliko bolj poseljene kot visoke dinarske planote.

